

ZU INSTITUT ZA JAVNO ZDRAVLJE PODGORICA

Broj: _____

Podgorica, _____

Ljubljanska bb, 81 000 Podgorica
Telefon: 020/ 24 12 14, 41 28 88, Fax : 020/ 24 37 28
WEB: www.ijzcg.me E-mail: ijzcg@ijzcg.me
Žiro račun: 550 - 4769 - 35 kod Podgoričke banke AD
510 - 9309 - 49 kod CKB
PIB: 02015340 PDV 30/31-08180-6

NOVI VIRUS GRIPA A (H1N1), SIMPTOMI BOLESTI KOJE UZROKUJE I MJERE PREVENCIJE

Novi virus gripa A(H1N1) je detektovan prvi put ove godine u Meksiku, Sjedinjenim Američkim Državama i Kanadi, a kasnije je počeo da se širi na ostale države u svijetu. Virus novog gripa prenosi se lakše od sezonskog gripa. Osoba se može zaraziti ukoliko **udahne infektivne kapljice koje nastaju prilikom kihanja, kašljanja ili govora** zaražene osobe kao i **preko zaraženih ruku ili kontaminiranih površina**.

Osoba je zarazna jedan dan prije početka simptoma i sedam dana od početka bolesti. Kod djece, posebno mlađe, period zaraznosti može trajati i duže.

Simptomi su slični kao kod sezonskog gripa, i uključuju: povišenu temperaturu, kašalj, glavobolju, bolove u mišićima, gušobolju, sekreciju iz nosa, a mogu se javiti i povraćanje i proliv.

LIČNE MJERE ZAŠTITE ZA SMANJENJE RIZIKA OD ZARAŽAVANJA GRIPOM I PRENOŠENJA GRIPA NA DRUGE OSOBE

U periodu dok se ne obezbjedi pandemijska vakcina, primjenom mjera lične zaštite može se smanjiti rizik od zaražavanja gripom.

1. Izbjegavajte bliski kontakt s bolesnim osobama

- Izbjegavajte blizak kontakt sa osobama koji imaju simptome akutnih respiratornih infekcija (osobe koje kijaju, kašlju, imaju sekreciju iz nosa).
- Budite udaljeni od bolesnika najmanje 1,5 metara (ako nije nužno prilaziti bolesniku) i izbjegavajte mjesta sa velikim brojem ljudi.
- Ne posjećujte bolesnike ako nije neophodno (ukoliko ne negujete bolesnika, a ako to radite onda nosite masku i rukavice).

2. Često perite ruke

- Često pranje ili dezinfekcija ruku smanjuje rizik od zaražavanja. Ruke trebete temeljno oprati sapunom i higijenski ispravnom vodom, pogotovo nakon kašljanja, kihanja i manipulacije sa maramicama. Ukoliko nije dostupna voda i sapun, ruke se mogu oprati sredstvom za pranje ruku na bazi alkohola (posebno ako ste dodirivali usta ili nos, ili površine koje su potencijalno kontaminirane).
- Dezinfekcijska sredstva za ruke na bazi alkohola smanjuju količinu virusa na kontaminiranim (zagađenim, uprljanim) rukama, ali pranje sapunom i vodom je djelotvornije.
- Pranje ruku trebalo bi da traje najmanje dvadesetak sekundi.

3. Izbjegavajte dodirivanje oči, usta i nosa

Bolest se može prenijeti na taj način da rukom sa kontaminirane (zagađene) površine prenesete virus u oči, usta ili nos.

AKO STE BOLESNI PRIDRŽAVAJTE SE SLEDEĆIH PREPORUKA:

1. Vodite računa o respiratornoj higijeni

- Prilikom kihanja i kašljanja treba papirnatom maramicom pokriti nos i usta, a nakon upotrebe baciti maramicu (ne koristiti višekratno) i oprati ruke higijenski ispravnom vodom i sapunom, ili sredstvom na bazi alkohola.
- Ako nemate maramice pri ruci i ako nemate mogućnost nakon toga da odmah operete ruke, bolje je prekriti usta i nos dijelovima garderobe nego dlanom.

2. Perite ruke često

- Važno je temeljno prati ruke sapunom i higijenski ispravnom vodom nakon kihanja, kašljanja i manipulacije sa maramicama. Dezinfekciona sredstva za ruke na bazi alkohola smanjuju količinu virusa na kontaminiranim rukama, ali pranje sapunom i vodom je djelotvornije.

3. Ako ste bolesni ne idite u školu i na posao i ograničite kontakt sa drugim osobama. Ostanite kod kuće

- Uz ranije opisane higijenske mjere, zdrave osobe trebaju se držati na udaljenosti najmanje 1,5 metara od osobe koja ima simptome gripa. Cijelo vrijeme trajanje simptoma osoba je zarazna.

Maske za lice

Nema čvstih dokaza da se zdravi ljudi mogu zaštititi od infekcije nošenjem maski za lice (hirurške maske) prilikom hodanja gradom, obavljanja svakodnevnih poslova i drugih aktivnosti za vrijeme trajanja sezonske gripe ili pandemije. Prema trenutno važećim preporukama Svjetske zdravstvene organizacije (SZO) i Evropskog Centra za kontrolu bolesti (ECDC) ne preporučuje se upotreba maski za lice od strane zdravih ljudi u socijalnim kontaktima.

Upotreba maski za lice može doći u obzir **kod bolesnih** kako bi zaštitili ostale u zajednici u uslovima širenja virusa A(H1N1) među stanovništvom:

- (1) kada putujete kući ili u bolnicu nakon razvoja simptoma;
- (2) kada vas njeguju kod kuće i
- (3) kada je zbog drugih okolnosti neizbježan bliski kontakt s zdravim osobama.

Upotreba maski za lice dolazi u obzir i **kod zdravih osoba** koje njeguju i brinu o bolesniku sa simptomima gripa A (H1N1)

- Upotreba maski za lice kod zdravih osoba služi za zaštitu usta i nosa od slučajne kontaminacije vlastitim rukama i kašljanjem i kihanjem osoba iz okoline. Osobe koje su zdrave i kojima maska može biti dodatna zaštita su članovi porodice ili ostali u kući koji brinu i njeguju osobe sa simptomima gripa i moraju doći u bliski kontakt sa bolesnikom.

Radi sprječavanja infekcije neophodno je ispravno koristiti i ukloniti maske za lice

- Prilikom stavljanja hirurške maske na usta i nos potrebno je prilagoditi pojačani dio maske obliku nosa.
- Kada se nosi maska izbjegavajte dodirivanje maske rukama.
- Svaki put nakon dodirivanja spoljašnje strane maske ruke se moraju oprati higijenski ispravnom vodom i sapunom ili sredstvima na bazi alkohola.
- Kada maske postanu vlažne, neophodno ih je promijeniti.
- Kod skidanja maske treba računati da je spoljašnja strana maske kontaminirana (zagađena).
- Nakon skidanja, maska se mora baciti u kantu za smeće.
- Nakon skidanja maske, ruke se moraju oprati higijenski ispravnom vodom i sapunom ili sredstvima na bazi alkohola.

PUTOVANJA

Svjetska zdravstvena organizacija, a u skladu s njome i naša zemlja ne preporučuje nikakva ograničenja u međunarodnom putovanju ljudi ili trgovini.

Savjetuje se jedino da osobe koji planiraju neki međunarodni put, da ga odlože ukoliko imaju bolest s temperaturom, dok ne ozdrave.

Prilikom izrade zdravstveno-informativnog materijala korišćene su preporuke Svjetske zdravstvene organizacije (SZO), Centra za kontrolu bolesti (CDC) i Evropskog centra za kontrolu bolesti (ECDC).